

DİYARBAKIR BAROSU AVUKAT HAKLARI MERKEZİ RAPORU

Avukat Hakları Merkezi, Avukatlığın değişen ve gelişen hukukunu esas alarak yargı sistemi içerisinde avukatın rolünü yeniden tanımlamak, avukatlığın sadece bir “savunma” mesleği olmaktan çıkarak aynı zamanda “hak arama” mesleğine dönüşmesi karşısında buna uygun tutumları belirlemek üzere de çalışma yapmaktadır.

Merkezimiz, Yönergesinde belirtildiği üzere, ulusal ve uluslararası hukuk çerçevesinde; avukatların hak ve yetkilerini tam olarak kullanabilmelerini sağlayacak, avukatların yargılamadaki etkinliklerini arttıracak çalışmalar yapmak, Avukatlık mesleğini geliştirecek, saygınlığını, koruyacak faaliyetlerde bulunmak, mesleki ve hak savunuculuğu faaliyetleri nedeniyle uğradıkları saldırı ve hak ihlallerinde avukatların yanında olmak ve kendilerine etkin destek vermek amaçlarının gerçekleştirilmesini hedeflemektedir.

Giriş

Türkiye’de temel hak ve özgürlükleri kullanırken, devlet/ hükümet ve kolluk kuvvetleri/yargı erki üzerinden baskıya maruz bırakılanların avukatlarının, mesleklerini yürütürken karşı karşıya kaldıkları sorunlar derinleşmektedir.

Avukatların ve baroların insan haklarının savunulması ve geliştirilmesi amacıyla yaptıkları açıklama ve faaliyetler, suçlama konusu yapılmakta; baronun kurumsal yapısı içerisinde ve hak temelli sivil toplum örgütlerinde çalışma yürüten avukatlar, insan hakları savunuculuğu faaliyetleri temelinde yargılanmaktadır.

Avukatlık mesleğinin icrasındaki özgürlüğe, ayrımcılık yapılmadan ve otoriteler veya kamudan gelebilecek yersiz müdahaleler olmadan saygı gösterilmesi, korunması gerekir. Ayrıca, mesleki standartlara uygun olarak hareket ettikleri durumlarda avukatlar, herhangi bir baskı ya da yaptırıma maruz kalmamalı veya bunlarla tehdit edilmemelidir.

İstanbul, İzmir, Ankara ve Diyarbakır Barolarının Diyanet İşleri Başkanlığı’nın, LGBTİ+ topluluğuyla ilgili açıklamalarını kınaması gerekçe gösterilerek, çoklu baro ve TBB’nin seçim usullerinde değişiklik getiren teklif, 30 Haziran 2020 tarihinde Meclis’e sunulmuş ve 11 Temmuz 2020 tarihinde kabul edilerek 15 Temmuz 2020 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Çoklu baro sistemiyle, baroların çalışma yapısında değişikliğe gidilmesi amaçlanmış olup savunuculuk faaliyetlerinin engellenmesi, adalete erişimde yurttaşların olumsuz etkilenmesine sebebiyet verdiği, avukatlar üzerindeki baskı unsurunun yasal değişiklik sonrasında arttığı görülmektedir.

Avukatlar, gerek mesleklerini icra ederken, gerek bireysel hak savunucuları olarak insan hakları mücadelesi verirken, pek çok engelleme, baskı, yargı tehdidi ve benzeri baskılar ile karşı karşıya kalmaktadır. Yurttaşların temel hak ve hürriyetlerini kullanımına dair, cezai veya idari yargı tehdidi karşısında, avukatın tehlike altında olmasının toplumsal adalet ve hukuk arayışlarına zarar vereceği açıktır. Bütün bu hukuksuzluklar karşısında, avukatlar, bugün en fazla risk altında bulunan meslek gruplarından.

OHAL dönemindeki baskılar avukat dernekleri ve barolar gibi meslek örgütleri üzerinde de ağır şekilde hissedilmiş, toplamda 20 farklı şehirden 34 hukuk derneği kapatılmıştır.

Olağanüstü Hal dönemi ve sonrasında yaşanan süreçte, taciz, tehdit, ceza yargılaması, barodan ihraç gibi uygulamalar son yıllarda sistematik bir şekilde nicel olarak artmıştır.

Hukuki süreç içerisinde, Telefon dinlemeleri, ev ve ofislere düzenlenen gece baskınları ve aramalar; fiziksel takip; müvekkil ile yapılan telefon görüşmelerinin dinlenmesi; avukatların üyesi oldukları sivil toplum kuruluşlarının takibi ve bu üyeliklerin suç delili olarak toplanması; avukatların kendi bilgileri dışında fişlenip haklarında dosya tutulması; sosyal medya hesaplarının ve paylaşımlarının takibiyle birlikte, yargı tehdidi altında mesleki faaliyetlerde bulunduğu, bu durumun nitelikli hak savunuculuk faaliyeti üzerinde caydırıcı etkiler oluşturduğu gözlenmektedir.

Türkiye’de barolar, hak temelli sivil toplum örgütleri ve avukatların hak savunuculuk faaliyetleri hukuk dışı uygulamalarla engellenmeye çalışılmakta, yargı tehdidiyle tehlike altında faaliyet yürütülmesine neden olunmaktadır.

• **Baro Başkanımız Tahir Elçi’nin Katledilmesine İlişkin Süreç, Elçi Cinayetine Dair Yargılama Safahatı**

Bir savunma örgütünün, bir baro başkanının, bir televizyon programı sırasında sarf ettiği sözler nedeniyle vakit geçirilmeksizin ceza soruşturmasının başlatılarak yakalama kararı çıkarılması ve ardından öldürülmesi, Diyarbakır Barosuna yönelik sistematik saldırının bir parçası ve en ağırıdır.

Tahir Elçi, 15 Ekim 2015 tarihinde CNN Türk’te Ahmet Hakan’ın sunduğu “Tarafsız Bölge” programında “PKK terör örgütü değildir” demiş, bunun üzerine önce kanala 700 bin lira para cezası kesilmiş ardından Tahir Elçi 20 Kasım 2015 günü Diyarbakır’da, barodaki odasında gözaltına alınarak İstanbul’a getirilmişti. Savcılığın tutuklanması talebiyle mahkemeye sevk etmesine karşın Elçi, Bakırköy 2. Ağır Ceza Mahkemesi’nce adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı ve hakkında, yasadışı örgüt propagandası suçundan 7.5 yıla kadar hapis cezası istemiyle iddianame hazırlandı.

Diyarbakır Baro Başkanı gözaltına alındığı tarihten sekiz gün sonra, 28 Kasım 2015’te Diyarbakır, Sur’da Dört Ayaklı Minare önünde yaptığı bir basın açıklaması sırasında katledildi. Tahir Elçi’nin katledilmesinin ardından, soruşturmanın etkin bir şekilde yürütülmesi için Diyarbakır Barosu’nda bir “Soruşturma Komisyonu” kuruldu. Soruşturma Komisyonu’nun verdiği bilgilere göre; cinayet sonrasında en az 3 kez olay yeri incelemesi yapılmak istenmiş ancak her seferinde olay yeri incelemesi yapacak olan savcılık ekibi; devam eden çatışmanın sesleri üzerine olay mahallinden ayrılmıştır.

Elçi’nin öldürülmesinden ancak 111 gün sonra yapılabilen olay yeri incelemesi, bazı kamera kayıtlarındaki vurulma anını da içerecek şekilde 13 saniyelik bir kesintinin tespit edilmiş olması, bir iş yerine ait kamera kaydının cinayetten 2 yıl sonra 2017 yılında çözülmesi ve bazı kayıtlara ulaşılamaması, şüphe altında olan kamu görevlilerinin “şüpheli” olarak değil “bilgi sahibi” veya “tanık” sıfatıyla dinlenmeleri gibi birçok hukuka aykırılık tespit edilmiştir.

Diyarbakır Barosu Başkanı Tahir Elçi’nin avukatları tarafından Londra Üniversitesi Forensic Architecture Goldsmiths Enstitüsü’nden bilimsel bir mütalaa talep edilmiştir. 13 Aralık 2018 tarihli bilimsel mütalaaada görsel ve işitsel veri analiz raporunun hazırlanmış, Tahir ELÇİ’nin saat yaklaşık 10:55’te 7 sn. 12 karelik bir süre diliminde tek bir mermi ile vurulduğu, örgüt mensuplarının ikisinin de atış yapmamış oldukları, olay yerinde bulunun şüpheli üç polis

memurunun Tahir ELÇİ'ye yönelik doğrudan ateş hatlarının mevcut olduğu, polis memurlarından A ile kodlananın olay tarihinde Uğur Yakışır tarafından karnından yaralanan Sinan Tabur olduğu, C ile kodlananın 294997(Mesut SEVGİ) sicil numaralı polis memuru olduğu, D ile kodlananın ise 172726(Fuat TAN) sicil numaralı polis memuru olduğu, "C" olarak kodlandırılanın Tahir ELÇİ'ye yönelik açık ve engelsiz bir ateş hattı ile silahını ateşlediği belirlenmiştir.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından düzenlenmiş olan Soruşturma No 2015/42413, 2020/3943 Esas No, 2020/833 İddianame no ve 20.03.2020 tarihli İddianamesiyle kamu davası açılmıştır. İddianame kapsamında, Şüpheliler Mesut SEVGİ, Fuat TAN ve müşteki-şüpheli Sinan TABUR'un; Maktül Tahir ELÇİ'ye yönelik Bilinçli Taksirle Öldürmeye Sebebiyet Verme suçundan eylemlerine uyan 5237 sayılı TCK'nın 85/1, 22/3 maddeleri uyarınca ayrı ayrı cezalandırılmaları isteminde bulunulmuştur. Yine sanıklardan Uğur YAKIŞIR'ın münnet diğer suçlarla birlikte, Tahir ELÇİ'ye yönelik TCK'nın 81, 21/2 maddeleri uyarınca cezalandırılması talebinde bulunulmuştur.

Diyarbakır 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nce yapılan yargılama sırasında, savcılıkça soruşturma kapsamında, olay yerinde bulunan görgü tanıklarıyla birlikte Deniz Ataş, Ekrem Özgün, Recep Özbek, Mehmet Türk, tanıkların beyanları alınmıştır. Tanıklar soruşturma aşamasında verilen beyanlarının aksine, Tahir ELÇİ'nin katledilmesine ilişkin görgülerinin bulunmadığını, soruşturma aşamasında alınan beyanları baskı altında imzalatıldığını ifade etmişlerdir. Diyarbakır 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nce derdest yargılama kapsamında görüntü kayıtlarına ilişkin incelemelerde bulunulmakta olup yargılama derdesttir.

✓ 13.09.2021 tarihli olay

13 Eylül 2021 tarihinde Diyarbakır 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davada, Mahkeme başkanının Özgür Kadın Hareketi (Tevgera Jinên Azad-TJA) Dönem Sözcüsü **Ayşe Gökkan**'ın Kürtçe savunmasını yanlış anlaması nedeniyle Ayşe Gökkan'ı temsilen insan hakları avukatı **Lütfiye Berfin Gökkan** araya girerek müvekkilinin ayrıntılı savunmasını hazırlaması için ek süre talep etti. Mahkeme başkanı avukata, *“sana söz vermedim, otur, hadsizlik etme, ben bilirim ne yapacağımı, otur dedim sana, bu dosya çok vahim biliyor musunuz, içinde üç ayrı üyelik ve propaganda suçları var, çok ağır bir dosya bu, bırakın ben işimi yapayım...”* diye bağırdı ve elini kürsüye vurarak, *“Hepinizi salondan atacağım”* dedi.

Başkan ardından ek süre talebine karar vermek için sadece savunma avukatlarını dışarı çıkarttı. Diğer avukatların ve o sırada duruşma salonunda bulunan sanık yakınlarının da tanık olduğu üzere, mahkeme başkanı diğer mahkeme üyeleriyle istişare etmeden talebi reddetti ve sanığa *“bak avukatların senin savunmanı nasıl sabote ediyor”* dedi. Sonrasında mahkeme başkanı, mahkeme görevlisine *“Bu avukatların hepsini mahkeme salonundan atacağım”* diyerek kadın polis memurlarını çağırmasını söyledi. Yaklaşık 10 polis duruşma salonuna girdi ve mahkeme başkanı onlara *“tek bir müdafî, ben söz vermeden konuşmaya kalkarsa salondan atacaksınız. Zor kullanın, tutun ve atın... daha doğrusu önce ben ihtar edeceğim avukatları, ihtara rağmen çıkmazlarsa o zaman siz tutup atacaksınız salondan”* dedi.

Savunma avukatları daha sonra tekrar duruşma salonuna alınırken, sanığın savunmasına devam edildi. Kısa süre sonra Diyarbakır Barosu başkanı **Nahit Eren**, yönetim kurulu üyesi **Mehdi Özdemir** ve diğer yönetim kurulu üyeleri duruşmayı izlemek için duruşma salonuna girdi. Bu sırada avukat **Özüm Vurgun**, müvekkiline ve tercümana su almak için mahkeme salonundan çıkmak üzereyken, mahkeme başkanı kendisine *“nereye gidiyorsun,*

bana sormadan çıkamazsın, otur yerine” diye bağırdı. Bunun üzerine Baro Başkanı Nahit Eren ayağa kalkıp kendini tanıtarak beyanda bulunmayı talep etti ve mahkeme Eren’e söz verdi. Eren, “Sayın başkan, duruşma düzenini bozmamak için daha önce söz alamadım. Ancak şu an yine bir meslektaşımıza haksız yere müdahale ettikten sonra söz alma ihtiyacı duydum. Sizlere bir kez daha hatırlatmak isteriz ki savunma makamı yargılamanın temel sujesidir. Sizlerin gerek duruşma başlarken gerek şu anda meslektaşlarımıza karşı haksız tutumunuzu kabul etmiyoruz” dedi. Mahkeme başkanının duruşmanın başında olanları Eren’in nasıl bildiğini sorgulaması üzerine, Eren diğer yönetim kurulu üyelerinin duruşmayı izlemek için hazır bulunduğunu ve durumu kendisine aktardıkları yanıtını verdi.

Eren konuşmaya çalışırken mahkeme başkanı “*atın şunu*” diye bağırdı. Avukatlar, avukatların mahkeme salonundan çıkarılmasının hukuka aykırı olduğunu ifade ederek itiraz etti, ancak mahkeme başkanı herkesi dışarı çıkarttıracağını tekrarladı. Bunun üzerine mahkeme salonundaki polis memurları, avukatlar da dahil olmak üzere herkesi zor kullanarak duruşma salonundan çıkarmaya çalıştı. Mahkeme salonunda sanığın bir akrabasının fenalaşıp bayılmasına rağmen polis memurları saldırıya devam etti.

Bu sırada polis memurları, Baro yönetim kurulu üyesi Mehdi Özdemir’i sağ kolundan tutup sürükleyerek mahkeme salonu dışında gözaltına almaya çalıştı. Bu durumu gören Nahit Eren, polis memurlarına Özdemir’in yönetim kurulu üyesi olduğunu söyledi. Ancak bir polis memuru Nahit Eren’i de iterek “*terbiyesiz, şerefsizsiniz*” diyerek hakaret etti. Baro yönetim kurulu üyesi **Seyit Rıza Karakaş**, bir polis memuru tarafından göğüs kafesinden yumruklandı. Avukatlar **Çiğdem Sevimli, Serdar Özer, Gözde Engin ve Muhammed Tapancı** ise duruşma salonunun girişinde itilerek darp edildi.

Bu saldırılara uğrayan Baro başkanı ve yönetim kurulu üyelerinin de aralarında bulunduğu avukatlar, 14 Eylül 2021 tarihinde, "kamu görevlisine hakaret" ve "kanunsuz emrin uygulanmasından dolayı görevi kötüye kullanma" suçlarından kolluk görevlileri hakkında Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulunulmuş, kanunsuz emri veren Diyarbakır 9. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı hakkında, HSK(Hakimler ve Savcılar Kurulu)’na şikayet başvurusu yapılmıştır. Hukuksal süreç devam etmektedir.

Diyarbakır 9. Ağır Ceza Mahkemesi’nde yaşananlar sonrasında, Diyarbakır 11. Ağır Ceza Mahkemesi’nce, 14.09.2021 tarihinde, yargılaması gerçekleştirilen dava kapsamında, hakkında tedbir kararı bulunan Gizli Tanık Sabır’ın müdafii ve sanığın olmadığı bir duruşmada, beyanı alınmıştır. İfade sırasında, dava dosyasındaki suçlamayla ilgisi olmayan şekilde, gizli tanık, “*dün Diyarbakır 9. ACM’de yaşanan kaos ortamı örgütün talimatıyla bilinçli olarak yargıya güveni zedelemek amacıyla yerine getirilmiştir. Devletimiz ve yargımıza olan güvenimiz tamdır,*” hususunu belirtmiş, söz konusu beyan duruşma tutanağına geçirilmiştir.

Diyarbakır 11. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görevli hakimler tarafından, görev ve yetkisi dahilinde olmaksızın, dinlenen gizli tanığın dosya kapsamı, atılı suç ve vakıyayla ilgisi bulunmaksızın beyanının alınması ve tutanağına geçirilmek suretiyle, maddi gerçeğe aykırı delil üretildiği görülmüştür. Diyarbakır Barosu Başkanı, Yönetim Kurulu üyeleri ve avukatların maruz kaldığı hukuk dışı uygulamalar karşısında, gizli tanığın asılsız beyanlarıyla olay kriminalize edilmeye çalışılmıştır. Bu durum gereğince, söz konusu hakimler hakkında, görevi kötüye kullanma, adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs suçlarından yargılamalarının

yapılarak cezalandırılmaları amacıyla HSK'ye şikayet başvurusunda bulunulmuştur. Hukuki süreç devam etmektedir.

➤ **Diyarbakır Barosu Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılan Soruşturma ve Kovuşturmalar**

• 2016-2018 Dönemi Baro Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyeleri hakkında Açılan Davalar I - 2016-2018 tarihleri arasında görev yapan Diyarbakır Baro Başkanı Ahmet Özmen ve Yönetim Kurulu üyeleri hakkında baro faaliyetleri nedeniyle iki ayrı dava açılmıştır. 24 Nisan 2017 tarihli "24 Nisan /Büyük Felaket: Ermeni Halkının Acısını Paylaşıyoruz başlıklı yazı; 18 Aralık 2017 tarihli "Kürdistan İfadesini Cezalandırmak Utandır, Kabul Edilemez" başlıklı yazı; 14 Eylül 2017 tarihli "Hakkari İli Oğul(Tale) Köyü Kanireş Mevkii (Siha Müdahalesi Sonucu Yaşanan Olay)" başlıklı rapor ceza soruşturmasına dayanak gösterilmiştir. Bu iddialara ilişkin olarak Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığının talebi üzerine Diyarbakır Barosu Yönetim Kurulu Üyeleri hakkında "Halkı Kin ve Düşmanlığa Alenen Tahrik Etme, Türkiye Büyük Millet Meclisini ve Türk Milletini Aşağılamak" suçlarından, Adalet Bakanlığınca "Soruşturma İzni Verilmesine" karar verilmiş, ardından da dava açılmıştır.

Yine Baromuzun 2016-2018 tarihleri arasında başkanlık görevini yürüten Ahmet Özmen ve Yönetim Kurulu Üyeleri hakkında; 24 Nisan 2018 tarihli "Ermeni Halkının Dinmeyen Büyük Acısını Paylaşıyoruz" başlıklı açıklama nedeniyle soruşturma başlatılmış, Adalet Bakanlığının soruşturma izni verilmesi üzerine "Halkı Kin ve Düşmanlığa Alenen Tahrik Etme, Türkiye Büyük Millet Meclisini ve Türk Milletini Aşağılamak" suçlarından, dava açılmıştır. Baro Başkanı ve Yönetim Kurulu üyeleri hakkında açılan bu iki dava daha sonra birleştirilmiştir.

Diyarbakır 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nce yapılan yargılama neticesinde, yargılanmakta olan meslektaşlarımız hakkında beraat kararı verilmiştir.

• **Baromuzun 2018-2021 tarihleri arasında görev yapan Başkan ve Yönetim Kurulu Üyeleri Hakkında Yürütülen Soruşturmalar ve Açılan Davalar**

I - 24 Nisan 2019 tarihinde Diyarbakır Barosunun web sitesinde yayınlanan yazılı basın açıklamasında özetle; "Diyarbakır Barosu, 1915 yılında Anadolu'nun çeşitli yerlerinde yasayan Ermeni halkının yaşadığı büyük felaketin farkında olduğunu, acılarını paylaştığını ve bu acıyı yüreğinin derinliklerinde hissettiğini bir kez daha kamuoyu ile paylaşmaktadır"15. Bu açıklama nedeniyle Diyarbakır Barosu Başkan ve Yönetim Kurulu Üyeleri hakkında Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığınca soruşturma başlatılmıştır. Soruşturma savcısı, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu hükümlerine göre soruşturma izni için Adalet Bakanlığına göndermiştir. Bakanlık, 19.06.2020 açıklamanın TCK 301. Maddede düzenlenen "Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Türkiye Büyük Millet Meclisini, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ve Devletin yargı organlarını alenen aşağılama" gereğince "soruşturma izni verilmesine" karar vermiştir. Müteakiben, yürütülen soruşturma işlemleri sonucunda, kovuşturma izni için dosya tekrar Adalet Bakanlığına gönderilmiş, Bakanlık "kovuşturma izni" de vermiştir. Bunun üzerine Avukatlık Kanunu hükümleri gereğince son soruşturma açılıp açılmaması konusunda karar vermek üzere dosya Batman Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmiş, Mahkeme dosya üzerinden yapmış olduğu yargılama sonucunda "son soruşturmanın açılmasına" karar verip dosyayı Diyarbakır Nöbetçi Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığına göndermiştir.

II - Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın 24 Nisan 2020 tarihli, "Ramazan: Sabır ve İrade Eğitimi" başlıklı Cuma hutbesinde yaptığı açıklamaların "nefret söylemi içerdiği, ayrımcılık yaşağını ihlal ettiğini" belirterek Diyarbakır Barosunun web sitesinde yazılı bir açıklama yayınlanmıştır¹⁶. Bu açıklama ile ilgili olarak R.Y. isimli şahsın şikayeti nedeniyle Baro Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyeleri hakkında soruşturma başlatılmış, açılan soruşturma derdestir.

III - Diyarbakır Barosu, 24 Nisan 2020 tarihinde web sitesinde ve sosyal medya hesaplarında "1915 yılındaki Ermeni Tehcirine" ilişkin yazılı bir açıklama yayınlamıştır. Olaylar ne ve sonrasında Ermeni Halkına yönelik gerçekleşen soykırıma ilişkin olarak 24.04.2020 tarihinde Diyarbakır Barosunun web sitesinde yayınlanan yazılı basın açıklaması nedeniyle Diyarbakır Barosu Başkan ve Yönetim Kurulu Üyeleri hakkında Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığınca soruşturma başlatılmıştır. Bu soruşturma hala derdestir.

IV - 28 Haziran 2020 tarihinde tutuklama talebiyle Sulh Ceza Hakimliğine sevk edilen bir meslektaşımızın sorgusuna katılan Baro Başkanımız Av. Cihan Aydın, meslektaşlarımız Av. Yunus Muratakan ve Av. Mehmet Nuri Deniz ile duruşma sırasında Hakim ile yaşanan usul tartışması üzerine, Hakim meslektaşlarımıza hakaret etmiş, duruşmada yaşananları tutanağa geçirmemiş, meslektaşlarımız tarafından yaşanan olaya ilişkin tutulan tutanağı da dosyaya havale etmemiştir. Bu olay ile ilgili olarak 51 Baro tarafından ortak açıklama yapılarak Baro Başkanımıza ve meslektaşlarımıza yönelik hakaretimiz sözleri ve davranışları nedeniyle kınanmış ve gereğini yapması için HSK göreve davet edilmiştir. Bu açıklamadan sonra Sulh Ceza Hakimi tarafından yapılan suç duyurusu üzerine Baro Başkanımız ve meslektaşlarımız hakkında Terörle Mücadele Kanununun 6/1. Maddesindeki; "..... terörle mücadelede görev almış kamu görevlilerinin hüviyetlerini açıklayanlar veya yayınlayanlar veya bu yolla kişileri hedef gösterenler bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır" hüküm gereğince soruşturma başlatılmıştır. Söz konusu soruşturma kapsamında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmiştir. Meslektaşlarımızın Hakim hakkında HSK'ya yaptıkları şikayet derdestir.

V - 11.10.2019 tarihinde Diyarbakır Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezimiz adına Baromuzun web sitesinde yayımlanan "Savaşa itiraz etmenin ve barış talebinin bir insan hakkı olduğunu vurgulayarak her koşulda SAVAŞA HAYIR! BARIŞ HEMEN ŞİMDİ! diyoruz"²⁰ şeklinde biten yazılı açıklama nedeniyle, Diyarbakır Barosu Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyeleri hakkında soruşturma başlatılmış, bu soruşturma halen devam etmektedir.

• **Baromuzun halen görevde bulunan Başkan ve Yönetim Kurulu Üyeleri Hakkında Yürütülen Soruşturmalar ve Açılan Davalar**

I- Diyarbakır Barosu'nun halen görevde olan başkan ve yönetim kurulu üyeleri hakkında, 24 Nisan 2021 tarihli Diyarbakır Barosunun web sitesinde yayınlanan yazılı basın açıklamasında, Ermeni Halkının 1915 yılında Anadolu'nun çeşitli yerlerinde yaşadıkları büyük felaketi bilindiğini, acılarının derinden hissedildiği belirtilmiştir. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nca TCK'nın 301.maddesi gereğince yürütülen soruşturma kapsamında, "*ABD tarafından 1915'te Ermenilere "soykırım" yapıldığı şeklinde bildiriye destekler nitelikte açıklamalarda bulunduğu, bu nedenle Diyarbakır Yönetim Kurulu üyesi olan ihbar edilen avukatlar hakkında belirtilen suçlardan soruşturma izni verilmesi*" gerekçesiyle Adalet Bakanlığından talepte bulunulmuştur. Adalet Bakanlığı'nca inceleme devam etmektedir.

Diyarbakır Barosunun insan hakları temelli toplumsal sorunlara duyarlı çalışma pratiği nedeniyle, süreklilik arz eder şekilde sistematik yargı tehdidine maruz bırakılması nedeniyle, adil yargılanma hakkı, düşünce ve ifade hürriyeti ve örgütlenme özgürlüğü ihlal edilmektedir.

Diyarbakır Barosu Üyeleri Hakkında yapılan yargılamalar

- Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nca MEBYADER (Medeniyetler Beşiğinde Yakınlarını Kaybeden Aileler ile Yardımlaşma Dayanışma Birlik ve Kültür Derneği) üye ve yöneticileri hakkında yürütülen soruşturma kapsamında, gözaltı süreci önemli ölçüde takip edilmesine karşın savcılık tarafından fiili olarak 16 avukatın mesleki faaliyetler engellenmiştir. Dernek binasında yapılan arama sırasında avukatlık vekâletnamelerinin bulunması gerekçe gösterilerek 18 avukat hakkında soruşturma başlatılmıştır. Savcılıkça yürütülen soruşturma devam etmektedir.
- Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nca gizli tanık ifadesi, iletişim tespit tutanakları ve barışçıl nitelikte katılım sağlanan açık hava toplantıları gerekçe gösterilerek 6 avukat hakkında soruşturma yürütülmüştür. Savcılıkça avukatların cezaevinde bulunan müvekkilleriyle görüşmeleri, suçlama konusu yapılmıştır. Soruşturma neticesinde, kovuşturmayaya yer olmadığına karar verilmiştir.
- Diyarbakır 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanma dosyasında sunulan gizli ibareleri olduğu belirtilen evrakın avukat tarafından sosyal medya hesabı üzerinden paylaşılması nedeniyle TCK'nın 258. Maddesi kapsamında, Görevi Kötüye Kullanma (Göreve İlişkin Sırrın Açıklanması) suçundan Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesi'ne dava açılmıştır. Yerel mahkeme tarafından beraat kararı verilmiş olup, savcılıkça istinaf başvurusunda bulunulmuştur. Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi'nce istinaf incelemesi devam etmektedir.
- 12.03.2020 tarihinde Şanlıurfa Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan soruşturma kapsamında Şanlıurfa merkezli başlatılan operasyonlarda Diyarbakır Barosuna kayıtlı 5 meslektaşlarımız hakkında yakalama ve gözaltı kararı verilmiştir. Avukatlar hakkında gözaltı işlemi neticesinde, adli kontrol kararıyla serbest bırakılmalarına karar verilmiştir. Avukatlar hakkındaki suçlama, cezaevinde bulunan tutuklu ve hükümlülerle, mesleki faaliyet kapsamında yapılan görüşmenin gizli tanık beyanıyla kriminalize edilmesidir. Savcılıkça yasadışı örgüt üyeliği suçundan açılan davalarda, "beraat" kararı verilmiştir.
- 20.11.2020 tarihinde Diyarbakır Sulh Ceza Hakimliği tarafından verilen karar gerekçesiyle 32 avukat hakkında yakalama ve gözaltı kararı verilmiştir. 22 avukatın evleri aranmış, bilgisayar, telefon ve bazı kitaplarına el konularak gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınan 20 avukatın aynı gün ifadeleri alındıktan sonra Emniyet Müdürlüğünden serbest bırakılmıştır. Bir avukat ise Sulh Ceza Hakimliğince adli kontrol uygulanarak serbest bırakılmıştır. Arama sırasında evlerinde bulunmayan 5 avukat ise daha sonra savcılığa giderek ifade vermiştir. Demokratik Toplum Kongresinde (DTK) bulunduğu iddia edilen bir listede avukatların isim, soy isim ve telefonları bulunduğu için haklarında arama, yakalama ve gözaltına alma kararı verildiği tespit edilmiştir. DTK'da bulunduğu iddia edilen liste, seçim dönemlerinde seçim ve sandık güvenliği için görev alan avukatların isimlerinin ve iletişim bilgilerinin bulunduğu listedir. Bunun yanı sıra bazı Meslektaşlarımız KHK ile kapatılan Mezopotamya Hukukçular Derneği'ne üye olmaları ve bir meslektaşımız da kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla faaliyet gösteren Rosa Kadın Derneği üye olmakla suçlanmıştır. Savcılıkça yürütülen soruşturma neticesinde, kovuşturmayaya yer olmadığına karar verilmiştir.

- Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığının yürütmüş olduğu soruşturma kapsamında, Diyarbakır 3. Sulh Ceza Hakimliğinin vermiş olduğu arama ve gözaltı kararına istinaden 11.02.2022 tarihi sabah saatlerinde Baromuz üyesi 5 avukatın evlerine baskın yapılmıştır. Arama işlemlerinden sonra 4 meslektaşımız gözaltına alınmıştır. Gözaltı işlemleri neticesinde, savcılık ifadelerinden sonra adli kontrol talebiyle Sulh Ceza Hakimliğine sevk edilmiştir. Sulh Ceza Hâkimliği, adli kontrol talebinin reddi ile avukatların serbest bırakılmasına karar vermiştir. Soruşturma kapsamında, avukatın mesleki faaliyetleri gerekçe gösterilmiştir. Soruşturma devam etmektedir.
- Rosa Kadın Derneği Yönetim Kurulu üyesi avukat hakkında suç addedilen dernek çalışmaları gerekçe gösterilerek, “örgüt üyesi olmak” iddiasıyla dava açılmıştır. Hak savunuculuk faaliyeti gerekçe gösterilerek yürütülen yargılama derdesttir.
- Hak savunuculuğu faaliyetinde bulunan aynı zamanda belediye başkanlığı görevinde bulunup hukuka aykırı bir şekilde yerine kayyım atanan avukat hakkında, DTK'nin faaliyetlerine ve açık hava toplantılarına katılma gerekçesiyle derdest yargılama kapsamında, 10 yıl 6 ay hapis cezası verilmiş, tutuksuz yargılanan avukat hakkında hükmen tutuklama kararı verilmiştir.
- 2007 yılından bu yana Diyarbakır'da Faaliyet gösteren DTK'nın bazı faaliyetlerine katıldığı iddiasıyla 2017-2020 yılları arasında birçok meslektaşımız göz altına alınmıştır. En az 12 Meslektaşımız hakkında katıldıkları bazı DTK faaliyetleri nedeniyle TCK 314/2 maddesi kapsamında “örgüt üyesi” suçlamasıyla davalar açılmıştır. Merkezimizin tespitlerine göre aynı suçlamayla ilgili beş (5) meslektaşımız hakkında beraat kararı verilmiş, diğer davalar da halen derdesttir.
- Diyarbakır Barosunun kurumsal olarak merkez ve komisyonlarında, aktif dava takibi yapan avukatlar açısından, yargılamalarda şüpheli/sanıklar tarafından hedef gösterilmekte, fiziksel veya sözlü şiddet uygulanmaktadır. Bu durum, gerek bireysel avukatlık pratiğini gerekse savunuculuk faaliyetlerini engelleyici mahiyettedir.

Yargılama sırasında tespiti yapılan hukuka aykırılıklar

- ✓ Diyarbakır Barosu işkence, gözaltında kayıplar, kadına yönelik şiddet, mülteciler, LGBTİ+ hakları, kayyım atamaları gibi konularda yaptıkları açıklamalar, hazırladıkları raporlar ve hak temelli mücadele pratiği nedeniyle hedef haline getirilmiştir.
- ✓ İfade özgürlüğü kapsamında olan açıklamaları nedeniyle kamuoyunda hedef haline getirilen Tahir Elçi, Cizre, Sur, Silopi ve Nusaybin'de ilan edilen sokağa çıkma yasakları sırasında yaşanan ağır insan hakları ihlalleri ve ölümleri durdurmak için çalışmalar yürütmüştür. Diyarbakır'ın Sur ilçesinde bulunan tarihi Dört Ayaklı Minare'nin çatışmalar sırasında tahrip edilmesi nedeniyle kültürel varlığın ve mirasın korunması için çağrıda bulunmak amacıyla 28 Kasım 2015 tarihinde düzenlediği basın açıklaması sırasında katledilmiştir. Elçi'nin katledilmesine ilişkin yargılama, beş yılın sonunda hazırlanan iddianameyle başlamıştır. Ancak hazırlanan iddianame içeriği ve soruşturma aşamasında gizlilik kararıyla müşteki tarafın yokluğunda gerçekleştirilen işlemlerin maddi gerçeğin çarpıtılmasını amaçladığı, yargılamanın safahatinde gözlenmiştir. Diyarbakır Barosu ve ailenin avukatlarının cezasızlık politikası karşısında, yargılamanın etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla çalışmaları devam etmektedir.
- ✓ Demokratik Toplum Kongresi desteğini aldığı farklı görüşteki kişi kurumlar ile Kürt Meselesi başta olmak üzere birçok memleket meselesi konusunda çalışmalar yürütmüştür. Faaliyetlerini kamuoyuna açık bir şekilde yürüten DTK, zaman zaman

hükümet yetkilileriyle de görüşmeler yapmıştır. Siyasetçiler, akademisyenler, hukukçular, sendikacılar, gazeteciler ve halkın her kesiminden kişilerin katıldığı etkinlikler düzenlenmiştir. Bu etkinliklerde toplumsal meselelerin çözümü konusunda farklı ideolojilere, dünya görüşlerine, inançlara ve etnisitelere sahip kişi ve kurumları bir araya getirmiştir. DTK toplantılarına katılan avukatlar hakkında “örgüt üyeliği” suçlamasıyla davalar açılması ve hüküm kurulması demokratik değerlere bir müdahale olarak değerlendirilmektedir. Yargı mercilerinin “konjonktürel” olarak ürettiği bu soruşturma ve davalar, yurttaşların hukuk güvenliğini ve nihai olarak hukuk devleti ilkesini ağır şekilde ihlal etmektedir. Ayrıca AİHM Büyük Daire’nin Selahattin Demirtaş kararının 278. paragrafında DTK’nın yasal bir örgütlenme olduğu ifade edilmiş ve DTK faaliyetlerinin örgüt üyeliğine delil olamayacağı yönündeki değerlendirmesinin de ulusal mahkemeler açısından Anayasanın 90 ve AİHS’nin 46. Maddesi gereğince, bağlayıcıdır. Ancak derdest yargılamalarda, hak savunucusu avukatlar ile yurttaşların yargılamalarında bu husus gözardı edilmekte, örgütlenme özgürlüğü ihlal edilerek mahkumiyet kararları verilmektedir.

- ✓ Avukatların gerek mesleki faaliyetleri gerekse hak savunuculuğu faaliyetleri üzerinden yargı tehdidine maruz kaldıkları, düşünce ve ifade hürriyetiyle toplantı ve gösteri hakkı kapsamındaki faaliyetlerin suçlama konusu yapılarak keyfi bir yargılama gerçekleştirilmektedir. Bu durum, baronun kurumsal çalışmalarında ve çeşitli sivil toplum örgütlerinde savunuculuk faaliyetinde bulunan avukatlar açısından yargı tehdidinin oluşmasıyla birlikte caydırıcı bir etkisinin bulunduğu, temel hak ve hürriyetlerin keyfi müdahaleler neticesinde ihlal edildiği gözlenmektedir.
- ✓ Avukatlık Kanuna göre, meslekleriyle ilgili suçlarda avukatlar hakkında 1136 sayılı Avukatlık Kanunu 58. Madde gereğince, Adalet Bakanlığı’ndan soruşturma ve kovuşturma izin alınması zorunluluğuna rağmen, izin alınmaksızın avukatlar hakkında soruşturma ve kovuşturma faaliyetleri yürütülmektedir. Bu durum yasal mevzuata aykırı olmasına karşın, özellikle avukatın müvekkiliyle özdeş görüldüğü yargılamalarda adli pratik halini almıştır.
- ✓ Avukatların mesleki faaliyetlerini yürütürken en çok karşılaştıkları durum, müvekkille özdeşleştirilmeleridir. Avukatlar tarafından müdafiliğini üstlendiği meslektaşlar açısından, yürütülen mesleki faaliyetler suçlama konusu yapılarak keyfi yargı süreçlere tabi tutulmaktadır. MEBYADER Soruşturması kapsamında, avukatlar hakkında herhangi bir soruşturma olmaksızın müdafiliği üstlenilen şüphelilerin avukatlıklarının yapılması savcılık tarafından yetkisiz bir şekilde engellenmiş, sonrasında suç ve şüphe olmaksızın şüpheli olarak haklarında Adalet Bakanlığı’ndan izin almaksızın resen keyfi bir ceza soruşturması başlatılmıştır. Savunma hakkının gereğince uygulanmasını engelleyici, avukatın mesleki faaliyetlerini kısıtlayıcı yaklaşımlar, adil ve hukuka uygun bir yargılamanın yapılması hususunda kuşkular oluşturmaktadır.
- ✓ Ceza soruşturması sırasında, CMK’nın 153. Maddesi kapsamında, yasa maddesi gerekçe gösterilerek soruşturmanın amacının tehlikeye düşürüleceği iddiasıyla gizlilik kararı verilmekte, aynı yasanın 154. Maddesi açısından belirli suçlar yönünden müdafii avukat ile 24 saat süreyle soyut yasa maddesine atıfta bulunulan gerekçeyle kısıtlama getirilmektedir. Özgürlüğünden yoksun bırakılan şüpheli/ler açısından müdafinin sunacağı avukatlık hizmetinin gerek görüşme yapmasının gerekse hukuki destek sunmak adına soruşturma dosyasının incelenmesinin hukuka aykırı bir şekilde engellenmesiyle birlikte, savunma hakkı yaygın ve sistematik bir şekilde engellenmektedir.

- ✓ 15 Temmuz 2016 darbe girişimi sonrası, adliye binaları, neredeyse üst düzeyde güvenli bölgeler ilan edilip denetim ve kontroller boğucu biçimde artırılmıştır. Avukatların mesleki faaliyetlerini icra ettiği, adliyeler, emniyet, jandarma vb yerlerde, gerek hakim ve savcılarının gerekse ilgili personellerin mesleki faaliyetleri engelleyici yaklaşımlara maruz bırakıldığı gözlenmektedir. Avukatlar, karakol, adli kolluk birimleri ve cezaevlerinde kolluk güçlerinin ve infaz koruma memurlarının sıklıkla sözlü ve fiziksel şiddetine maruz kalmakta; bu konuda savcılığa yapılan şikayetlere ilişkin etkin bir soruşturma yürütülmeksizin takipsizlik kararı verilmektedir.
- ✓ Avukatların belli insanları temsil etmesi, hapisanede mahkumları ziyaret etmesi, basına açıklama yapması ve devlet uygulamalarını eleştirmesi, haklarında soruşturma açılmasının ve mahkumiyet kararı verilmesi için temel gerekçeler olarak kullanılmaktadır. Türkiye’de avukatların mesleki faaliyetleri ve temsil ettikleri müvekkilleri nedeniyle toplu olarak gözaltına alınıp tutuklanmaları, Diyarbakır Barosu Başkanı Tahir Elçi’nin hedef haline getirildikten sonra öldürülmesi, Özgürlükçü Hukukçular Derneği, Çağdaş Hukukçular Derneği ve Mezopotamya Hukukçular Derneği gibi derneklerin olağanüstü hal kanun hükmünde kararnameleri ile kapatılmaları ve yine kanun hükmünde kararnameler ile avukatların karakolda, cezaevinde ve duruşma salonlarında müvekkillerini temsil etmelerine keyfi kısıtlamalar getirilmesi son yıllarda giderek artan riskin ve yargı tacizini göstermektedir.

Diyarbakır İlinde son 1 yıl içerisinde, hakkında derdest yargılaması bulunmakta olan avukatlar açısından, en az 104 avukatın yargılamasının bulunduğu tespit edilmiştir. En az 60 avukatın yargılamasının derdesttir. 39 avukat hakkında savcılıkça takipsizlik kararı verilmiş, en az 4 avukat hakkında ise beraat kararları verilmiş 1 avukat hakkında ise davanın mükerrer olması nedeniyle ret kararı verilmiş, söz konusu kararlar kesinleşmiştir.

RUHSATI GASP EDİLEN AVUKATLAR

1136 sayılı Kanun'un avukatlık mesleğine kabule engel olan hâlleri düzenleyen 5. maddesinin üçüncü fıkrasında, aynı maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde "*yazılı cezalardan birini gerektiren bir suçtan kovuşturma altında bulunması halinde*" ilgili adayın avukatlığa alınması isteği hakkında verilecek kararın bu kovuşturmanın sonuna kadar bekletilmesine karar verilebileceği düzenlenmiştir.

Haklarında yürütülen soruşturmalar ve davalar gerekçe gösterilerek stajını tamamlayan avukat adaylarına avukatlık ruhsatları iptal edilmektedir. Serbest avukatlık mesleğini icra etmekten alıkoyan müdahalenin kanuni bir dayanağının bulunmaması, anılan düzenlemelerin makul olmayacak biçimde genişletici ve öngörülemez bir yoruma tabi tutulduğu, müdahalenin kanuni dayanağının bulunmadığı görülmektedir.

OHAL süreci ve sonrasında olağan hale getirilmeye çalışılan dönem içerisinde, savunmayı hedef alan avukatlık mesleğinin niteliğine, savunma hakkına ve bir bütün olarak adil yargılanma hakkına yönelik keyfi ve hukuk dışı yaklaşımlar ciddi zararlar verilmiştir. Kanun değişiklikleriyle avukatların; belirli suçlara ilişkin dosyalarda müdafilik yapması keyfi olarak yasaklanmış, müvekkilleriyle gizli ve özel olarak görüşme hakkı ihlal edilmiş, avukatlar, müvekkillerine isnat edilen suçlardan dolayı tutuklanmış, yargılanmış ve ağır hapis cezalarına çarptırılmıştır. Savunma hakkının keyfi bir şekilde ihlal edildiği bu süreçte stajını tamamlamış

ve avukatlık ruhsatı almaya hak kazanmış avukat adaylarının ruhsatlarının Adalet Bakanlığı'na iptal edilmeye çalışılmaktadır. Mesleğe dönük yaklaşım kabul edilemez.

Mesleğe kabul edilmeyen kişilerin sayısı OHAL'den bu yana giderek artmış ve sistematik bir sorun haline gelmiştir. Ruhsatları iptal edilen meslektaşlarımızın derdest yargılama kapsamında masumiyet karinesi, özel hayata saygı hakkı, ifade ve örgütlenme özgürlüğü, mülkiyet hakkı gibi temel hak ve özgürlükleri ihlal edilmektedir.

Diyarbakır Barosu ve Türkiye Barolar Birliği tarafından avukatlık mesleğine kabul kararı verilen 23 meslektaşımız açısından haklarında yargılama süreci devam ettiği için Adalet Bakanlığınca açılan avukatlık ruhsatnamesinin iptali davalarında yürütmeyi durdurma kararları verilmiş, çok sayıda meslektaşımız avukatlık mesleğine kabul edilmemiştir. Bu durum, meslektaşlarımızın avukatlık yapmasının belirsiz bir süre boyunca yasaklanması niteliğindedir.

Sonuç ve Tespitler

1. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na, olay yeri inceleme işlemleri zamanında ve eksiksiz gerçekleştirilmemiş, görüntü kayıtlarının tespiti ve gerekli incelemelerin yapılması, görgü tanıklarının beyanlarının alınması ile hukuka uygun yöntemlerle elde edilmiş delillerin toplanması hususunda maddi gerçeğin açığa çıkartılmaktan imtina edildiği soruşturma süreci yaşanmıştır. Diyarbakır Barosu cezasızlık politikasından vazgeçilmesini ve Elçi cinayetinin bütün yönleriyle açığa çıkarılması çağrısı yapmaktadır.
2. Diyarbakır Barosu temel hak ve özgürlüklere yönelik tehditlerin ve tehlikelerin farkında olarak, bu ihlallerin etkin bir şekilde soruşturulması, faillerin yargı önüne çıkarılarak adil bir şekilde soruşturulması ve cezalandırılması için çaba göstermektedir. Kurumsal veya avukatların hak savunuculuk faaliyetleri nedeniyle sistematik olarak baskı, tehdit ve yargı tacizine maruz bırakılmaktadır.
3. Diyarbakır Barosunun yapmış olduğu açıklamalar ve diğer kurumsal faaliyetlerinin "sistematik" olarak soruşturma ve kovuşturmaya uğraması, seçilmiş Baro Başkanı ve Yönetim Kurulu üyeleri üzerinde ifade özgürlüğü konusunda ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. TCK 301. Maddesindeki belirli ve öngörülebilir olmayan ifadeler, Savcılar ve Mahkemeler açısından geniş bir uygulama alanı yaratmakta, TCK 301. Maddedeki suçun "öngörülebilir olma" kriterlerine aykırı sonuçlar yaratmaktadır.
4. Kişisel ve kurumsal ifade özgürlüğünü ortadan kaldırmaya dönük yargısal tutum giderek artan yaygın ve sistematik bir baskı aracına dönüşmüştür. Düşünce ve ifade hürriyeti ve örgütlenme özgürlüğü kapsamında hak savunuculuk faaliyetlerinin değerlendirilerek, keyfi yargı tehdidinde bulunulmaktan vazgeçilmelidir.
5. TCK 314. Maddede düzenlenen "örgüt üyeliği" suçu mahkemeler tarafından oldukça geniş yorumlanmaktadır. Avukatların hak savunuculuk faaliyetleri, sosyal medya paylaşımları, mesleki faaliyetleri, KHK ile kapatılan derneğe üye olmaları, katıldıkları barışçıl toplantı ve gösteriler, gizli tanıkların soyut ifadeleri gerekçe gösterilerek haklarında örgüt üyeliği suçlamasıyla keyfi ve dayanaktan yoksun soruşturma ve davalar açılmaktadır. TCK 314. Madde kapsamındaki birçok davada ulusal düzeyde aynı yolun izlendiği, bu geniş yorumun "yasayla öngörülebilir" olma kriterine aykırıdır. TCK 314. Maddesinin mevcut uygulaması düşünce ve ifade özgürlüğü ile örgütlenme özgürlüğü açısından ağır bir yargısal tehdit oluşturmaktadır.

6. Terörle Mücadele Kanunu kapsamında yürütülen diğer bütün soruşturmalarda da (Avukatlar hakkında yürütülen soruşturmalar da dahil) CMK 153. Madde kapsamında avukatların dosyayı incelemesi ve örnek alması adli pratik olarak kısıtlanmaktadır. Avukatların da yargılandığı bütün soruşturma dosyalarında Savcılığın talebi ve Sulh Ceza Hakimliği kararıyla kısıtlanma kararı alınmıştır. Kısıtlama kararları somut bir gerekçe sunulmaksızın, sadece yasa maddesine atıfta bulunularak verilmektedir. Kısıtlama kararlarına yapılan itirazlar aynı gerekçelerle reddedilmektedir. Yasanın istisna olarak öngördüğü bu kural, özellikle TMK kapsamındaki suçlarda genel bir kural haline gelmiştir. Delillerin şüpheli ve müdafilerinden gizlenmesi, “silahların eşitliği”, “kişi özgürlüğü ve güvenliği” ve “adil yargılanma” hakkı önemli ölçüde ihlal edilmektedir.
7. Yurttaşlara yönelik operasyonlarda olduğu gibi Avukatlara yönelik operasyonlarda da Sulh Ceza Hakimlerince soyut gerekçelerle arama, el koyma, ve gözaltına alma kararları verilmektedir. Suç ve şüphe olmaksızın keyfi soruşturma tehditlerine maruz kalan avukatlar açısından, yasal unsurları oluşturmaksızın arama, el koyma ve gözaltına alma kararları verilmekte, ikameti aranmakta, aynı şekilde büroları da aranarak, mesleki faaliyetlerinin bir parçası olan bilgi ve belgelerine el konulmaktadır. Mesleğimizin vazgeçilmez bir aracı haline gelen cep telefonları ve bilgisayarlara da imaj alınmadan el konulmaktadır. Bu şekilde meslektaşlarımızın mesleki faaliyetler bizzat yargı eliyle engellenmektedir.
8. Avukatlık mesleğine kabul kararlarına ilişkin, hakların devam eden kovuşturma bulunan meslektaşlarımız hakkında, Adalet Bakanlığı tarafından takdir yetkisi kötüye kullanılmak suretiyle avukatlık ruhsatnamesinin iptali davaları açılmakta, yürütmeyi durdurma kararları verilerek ruhsatların iptali sağlanmaktadır. Bu durum, Avukatlık Kanunu'nun 5/3 maddesiyle bağlantılı (i) idarenin takdir yetkisine ilişkin sorunlar, (ii) bekletme kararlarının süresiz olması ve (iii) uygulamada hükmün lafzının soruşturmaları da kapsayacak şekilde yorumlanmasından kaynaklıdır. Bu kapsamda, avukatlık mesleğinin belirsiz bir süre yapılmasının yasaklanması mahiyetindeki, ruhsat iptal süreçlerinin temel hak ve hürriyetler gözetilerek hukuksal sürecin işletilmesi gerekir.

DİYARBAKIR BAROSU AVUKAT HAKLARI MERKEZİ